

Intervju: prof. dr. sc. Ivo Josipović

Pregledavajući naše „police s blagom“, dosadašnjih 99 brojeva Pravnika, imala sam priliku proučiti koliko se časopis mijenjao kroz desetljeća; od vizualnog identiteta pa do sve većeg broja rubrika i raznolikih priloga, uvijek donoseći najbolje studentske radove aktualnih pravno-društvenih tematika. Uz to, iz godine u godinu mijenjalo se je i uredništvo. Posebno je zanimljivo vidjeti kako su brojni profesori našeg Fakulteta, istaknuti znanstvenici i stručnjaci, suci i odvjetnici, objavljivali svoje radove u studentskim danima, a velik je dio njih i uređivao Pravnik. Stoga je uredništvo odlučilo rubriku „Intervju“ u ovom broju posvetiti prof. dr. sc. Ivi Josipoviću, cijenjenom profesoru s Katedre za kazneno procesno pravo, koji je objavio najveći broj radova u Pravniku te, kao glavni urednik u razdoblju 1979. – 1980., izrazito pridonio razvoju časopisa. U ovih nekoliko pitanja možete otkriti zanimljivosti iz profesorovih studentskih dana te što je za njega značio Pravnik, kao i saznati kakvo je njegovo mišljenje o motiviranosti studenata i glavnim problemima današnjice. S obzirom da je časopis na jedno kratko vrijeme prestao izlaziti te da je upravo prof. dr. sc. Ivo Josipović nastavio njegovu djelatnost, ovim putem zahvaljujemo poštovanom profesoru na trudu, vremenu i ljubavi uloženoj u naš Pravnik.

1. Profesore Josipović, možete li nam na početku ukratko reći nešto o svojim studentskim danima te jeste li već tada znali čime se želite baviti?

Na početku studija nisam imao jasnu sliku čime se želim baviti. Zapravo, nekako sam naglo odlučio studirati pravo. Išao sam u I. gimnaziju, prirodni smjer, i tri godine sanjao da ću studirati fiziku. Ali, već tada sam imao i drugu ljubav, glazbu, pa sam htio studirati i kompoziciju na Muzičkoj akademiji. Negdje početkom četvrtog razreda, shvatio sam da mi više leže društvene znanosti. Razmišljajući o studiju, u kućnoj sam biblioteci naletio na knjigu „Rimsko pravo“ profesora Horvata i oduševio se pravom. Osim toga, stil studiranja na pravu, tada orijentiran na učenje kod kuće, odgovarao je mojoj ambiciji da studiram i glazbu. Tako sam, nakon prve godine Prava, upisao i Muzičku akademiju. Po danu sam se, uglavnom, bavio studijem glazbe, navečer učenjem prava. Prijatelji su se šalili da sam bigamist, da imam dvije ljubavi, pravo i glazbu. Tako je ostalo sve do danas.

2. Bili ste glavni urednik u „Pravniku“ u razdoblju 1979.-1980. S obzirom da ste jedan od urednika koji je najviše pridonio ovom časopisu, možete li nam reći nešto više o Vašoj funkciji u to doba? Kako ste organizirali rad u redakciji te na koji ste način prikupljali radove?

Bilo je to vrijeme u kojemu je studentski rad bio organiziran kroz brojne odbore omladinske organizacije. Nisam bio osobito aktivan u toj organizaciji, ipak sam studirao dva fakulteta. Ali, nakon neke krize u radu redakcije, pozvali su me kao odličnog studenta, da preuzmem redakciju. Formirao sam izuzetno jak tim. Bili su tu naši današnji profesori Potočnjak, Šimonović i Čepulo, istaknuta profesorica Lonza, neki danas visoki službenici u

ministarstvima, diplomate, uspješni odvjetnici i suci. Brzo smo se oporavili od krize i izdali nove brojeve vrlo dobre kvalitete. Radove smo prikupljali tako što smo zvali ponajbolje studente da napišu radove. Isto tako, tražili smo profesore da nam preporuče najbolje seminarske radove za objavljivanje. Svi radovi prolazili su recenziju, uvijek od članova redakcije, nekada i od profesora. Posebno je važno, redakcija koju sam vodio osigurala je kontinuitet i omogućila da posao uređivanja Pravnika efikasno preuzme nova generacija.

3. Jeste li bili zadovoljni dobivenom podrškom od Fakulteta te jesu li neku ulogu u vrednovanju radova za njihovo objavljivanje imali profesori?

Da, suradnja s upravom Fakulteta bila je jako dobra. Imali smo financijsku i stručnu pomoć i dobre savjete. Međutim, redakcija je bila potpuno neovisna u izboru tekstova i tema koje su se obrađivale. Inače, bilo je to vrijeme kada su studenti bili puno aktivniji na Fakultetu nego danas. Velik je broj studenata bio aktivan u različitim studentskim odborima i aktivnostima. Studentske delegacija u Vijeću i Savjetu Fakulteta bile su sastavljene od ponajboljih studenata koji su znali artikulirati studentska očekivanja i izboriti se za njih.

4. Možete li nam reći što je za Vas osobno značio rad u *Pravniku*? Kako je uređivanje časopisa djelovalo na Vaše druge obaveze? U čemu je, po Vašoj ocjeni, vrijednost rada u *Pravniku*?

Za mene je rad u *Pravniku* bio novo, vrlo važno iskustvo. Prvo, svi smo se učili kolektivnom radu i suradnji. Drugo, svladali smo tehniku pripreme časopisa. Konačno, brusili smo kriterije vrednovanja radova, pa i jačali samokritičnost. Uz to, uvažavanje koje smo imali među studentima, starijim pravnicima i posebno u upravi Fakulteta jačala je naše samopouzdanje i ambicije da se društveno i stručno angažiramo. Drago mi je vidjeti da i danas Pravnici imaju puno vrlo dobrih radova i da mnogi studenti žele da im se rad objavi. Rekao bih, za mnoge Pravnici predstavlja vrata za ulazak u svijet pravne znanosti.

5. Na prijemnom ispitu za Pravni fakultet bili ste drugoplasirani od čak dvije tisuće kandidata, a nakon prve godine ste primili Rektorovu nagradu kao odličan student. Možete li nam reći koja je bila Vaša motivacija?

Uvijek sam bio discipliniran i puno sam radio. Naravno, to ne znači da sam propuštao tulum i ljetna putovanja *Interrailom*. Vrlo često sam bio na koncertima, u kazalištu i kinu, mnogo čitao. Mislim da je opće obrazovanje vrlo važno i za uspjeh u struci, posebno pravnoj. Rektorovu sam nagradu dobio i na Muzičkoj akademiji. Zanimljivo je, neki su profesori s Prava i Akademije, družeći se i pričajući o studentima, mislili da se radi o dvije osobe, ne o jednoj. O tome je, kao anegdota, pričao moj profesor kompozicije s Muzičke akademije, sjajni glazbenik akademik Stanko Horvat.

6. Jedan od najvećih problema studenata jest nemotiviranost. Smatrate li da je (ne)motivacija stvar osobne discipline ili današnje društvene situacije?

Mislim da je pravdanje nerada društvenom situacijom izgovor. Upravo obrnuto, objektivno težak položaj mlade generacije bi trebao biti poseban motiv da se bude bolji, da se više nauči i otvori sebi bolje perspektive. Druga je priča to što društvena situacija može zaista imati puno elemenata koji mogu biti opravdanje nekome tko nema vlastitog motiva i radne navike. Ali, u konačnici, rad ili nerad uvijek je osobna odluka koja pokazuje našu naravnost, sposobnosti i ambicije, ali i odgovornost prema sebi i svojoj okolini, posebno obitelji.

7. Završili ste i Muzičku akademiju uz Pravni fakultet, a danas ste najizvođeniji moderni kompozitor u Republici Hrvatskoj, s brojnim nagradama i priznanjima. Kako ste uspjeli usklađivati sve obveze kao student, ali i tijekom Vaše karijere?

Nekada sam bio među najizvođenijima, danas više nisam ni blizu toga. Pet godina u visokoj politici je ostavilo traga. Bio sam prestao pisati glazbu, na Pantovčaku za to na-prosto nije bilo vremena. Posao predsjednika najzahtjevniji je i najnaporniji koji sam ikada radio. Inače, uvijek sam se intenzivno bavio s obje profesije, s pravom i s glazbom. Čak sam i paralelno predavao na Pravu i Akademiji, pisao pravničke radove i glazbu, vodio Društvo hrvatskih skladatelja... Sve je to bilo moguće zahvaljujući visokoj organiziranosti i redovitom i upornom radu.

8. U Vašem ste se predsjedničkom mandatu zalagali za cjelovite ustavne promjene. Smatrate li da su i dalje nužne Hrvatskoj i u kojoj mjeri?

Hrvatska treba ozbiljne strukturne reforme. Pod tim mislim prije svega na novu teritorijalnu organizaciju koja bi smanjila broj od skoro 600 različitih jedinica lokalne samouprave. Nadalje, politički sustav treba određenu profilaciju, posebno jačanje demokratskih standarda i odgovornosti, a ozbiljne zahvate traže i pravosuđe i uprava. Te su reforme pretpostavka i snažnijeg gospodarskog razvoja. Ali, kažu mi, nisi trebao o reformama i promjeni Ustava prije izbora. Ljudi, posebno političari, boje se promjena i njihovog mogućeg utjecaja na njihove pozicije i status. Iako sve te promjene mogu velikoj većini donijeti samo dobro, strah od njih je iracionalan. Ali, usred krize, naprosto nisam mogao ne reći što Hrvatskoj treba, ma kako to moglo biti nepopularno među mnogim građanima. Uvijek je puno lakše obećavati, čak i potpuno nerealno. Da, umjesto ozbiljnog projekta reformi, bilo je puno lakše obećati da će Hrvatska, pukom političkom odlukom, postati najbogatija zemlja na svijetu...

9. Jeste li u svom djelovanju kao predsjednik imali politički uzor s međunarodne političke scene?

Ne. Ima puno ozbiljnih političara koji imponiraju. Ali, ne mislim da je moguće uzeti nekoga za uzor i njegovu ili njenu politiku preslikati u današnju Hrvatsku. Uvijek sam imao više afiniteta za velike mirotvorce nego velike ratnike. Zato, velike simpatije imam za Willy Brandta, Ghandija ili Mandelu. Ali, kažem, njihova su iskustva jedinstvena i teško ih je primijeniti u drugo vrijeme i drukčije društvo od onoga u kojemu su oni djelovali. Inače, pomirenje i dobri odnosi Hrvatske sa susjedima, bili su glavni sadržaj moje politike i na ostvarene rezultate sam ponosan. Na žalosti, sadašnja je situacija bitno lošija nego u vrijeme mog mandata. Lideri zemalja u okružju, pa i naši, imaju neke druge političke agende. Ima i jedan političar iz naše povijesti kojega neobično cijenim. Riječ je o banu Ivanu Mažuraniću. Mislim da Hrvatska nedovoljno cijeni njegovo djelo. Smatram ga najvećim banom, čovjekom koji je od Hrvatske napravio tada modernu europsku zemlju. Uostalom, tvorac je našeg prvog, i danas prilično aktualnog ZKP-a.

10. Što biste izdvojili kao najveći problem danas u Republici Hrvatskoj i kako bi ga trebalo riješiti? Možete li time nešto poručiti budućim generacijama pravnika?

Hrvatska ima više važnih problema, teško je izmjeriti koji je najveći. U velikoj su mjeri i povezani. Gospodarstvo nam je slabašno, još nismo dosegli proizvodnju iz 1989. godine. Velika je nezaposlenost, posebno mladih. Mlada, najobrazovanija generacija ujedno je i najnezaposlenija. Imamo ozbiljnu depopulaciju i velik broj ljudi koji odlaze, posebno mladih. Pravna država nije dovoljno ojačala, a korupcija je prilično izražena, izraženija nego pred par godina. Uprava je neefikasna i guši poduzetnike te opterećuje građane. Nažalost,

imamo i ozbiljno jačanje političkih stavova koji tendiraju netoleranciji, ekstremnom nacionalizmu i rušenju demokratskih standarada. Mogao bih još nabrajati. Ali, ja ipak vjerujem da Hrvatska može izboriti dobru budućnost. Jamac za to trebala bi biti upravo mlada generacija koja se mora nametnuti obrazovanjem, radom i prihvaćanjem najboljih demokratskih standarada europske tradicije.